

Nu eerst de mensen

**Verkiezingsprogramma Bossche PvdA
2018-2022**

Concept voor Algemene Ledenvergadering

- Inleiding -

Nu eerst de mensen. Dat is de titel van dit programma omdat het dé opdracht is voor de komende jaren.

Ja, we leven in een prachtige stad. Den Bosch is gastvrij, onze cultuur is gemoedelijk en het is hier fijn wonen. Mensen komen van heinde en verre - voor Jeroen Bosch, voor Oeteldonk, voor Jazz in Duketown en onze prachtige binnenstad. En we leven ook in een welvarende stad, in een van de rijkste landen ter wereld. Nu de crisis voorbij is gaat het velen beter dan ooit tevoren.

Toch zijn er teveel mensen onder ons die overal misgrijpen. Bijna 4000 kinderen groeien op in armoede. Voor duizenden stadsgenoten is een betaalbare woning onbereikbaar. Jongeren en vernieuwende cultuur krijgen te weinig ruimte. De zorg in onze wijken is nog niet op orde en de drugscriminaliteit in onze stad is zorgwekkend.

Het stadsbestuur had de afgelopen jaren te weinig oog voor ons als inwoners. En teveel oog voor de eigen wensen - een Sint Jansmuseum, het opnieuw optrekken van een oude stadspoort, een nieuw te bouwen zwembad, een put op de markt. Dat moet anders.

Op één, twee en drie staan wat ons betreft de kinderen (en hun ouders) in armoede. Zij verdienen onze steun. Net als onze inwoners zonder uitzicht op een baan of een betaalbaar huis. De mensen die van goede zorgvoorzieningen in de wijken afhankelijk zijn. En de jongeren die zich van onze stad afkeren omdat we hier teveel het verleden en te weinig de toekomst omarmen.

Wij willen daarom een Bosch kindpakket voor ieder kind in armoede. Wij willen ieder jaar 1400 betaalbare huur- en koopwoningen erbij. Wij willen meer zorgmedewerkers in onze wijken – met allemaal een vast contract in plaats van de onzekerheid van de afgelopen jaren. Wij willen meer evenementen voor jongeren en meer plek voor nieuwe cultuur. Wij willen goede zwemvoorzieningen bij de Zuiderplas en de Groote Wielenplas. En ja, wij willen nog veel meer. Dat leest u in dit programma.

Nu eerst de mensen!

Pieter Paul Slikker – bevlogen Bosschenaar en lijsttrekker
Fouad Kabbouti – jurist en voetbalvrijwilliger
Jolanda van Gool – roze vakbondsvrouw van FNV en COC
Desiree Coense – zorgmedewerker in onze wijken
Gert Jan van Rooij – juridisch medewerker en ondernemingsraadvoorzitter
Leshia Bosman – activist en documentairemaker
Osman Cifci – jongerenwerker
Marcia van der Wens – leerkracht passend onderwijs
Stan Peters – tamelijk briljant student
Rob Hoogeboom - buurtpreventievrijwilliger en wijkraadman
Daan Schouten - lid van de Oeteldonkse Geminteraod en historicus
Heleen van Lent – jongerencoach en ondernemer
Hans Andeweg – expert in inwonersparticipatie
Minke Oskam – onderwijsexpert
Tim van de Ven – ICT'er, bestuurskundige en socioloog

- Een aanvalsplan op armoede en schulden -

Vrijwilliger bij een wijkplein:

‘Op zaterdag kocht de bejaarde dame één warme maaltijd, een brood en een pot pindakaas. Zondag at ze de warme maaltijd. De rest van de week brood met pindakaas’

Armoede, ook in onze gemeente komt het veel te vaak voor. Een onthutsend aantal van bijna 4000 kinderen groeit op in een arm gezin. Ze doen vaak niet mee aan sport, kunnen niet op muzieklés en trakteren op de verjaardag zit er vaak niet in. Ook zien we dat jongeren met een slecht contract en hoge woonlasten steeds vaker te weinig geld hebben om van te leven. Een op de drie huurders leeft in 2018 onder de armoedegrens. Ouderen, met alleen AOW, een klein pensioen en toenemende zorgkosten komen ook vaker in de knel. Daarnaast zien we een nieuwe groep stadsgenoten die te maken krijgt met armoede en schulden. Zoals mensen met een hypotheek op een woning die onder water staat of ondernemers die door de crisis hard getroffen zijn en met schulden achterblijven.

Die mensen verdienen onze steun. Net als de helpers, want die zijn er veel in onze stad. Zij helpen een handje door hun inzet bij fantastische initiatieven als de Vincentiusvereniging, de voedselbank, het jeugdsportfonds, de Kledingbank en de Gefeliciflapstaartbox voor arme kinderen, ondersteund door het armoedenetwerk. Bij die steun gaat het om geld (dankzij de PvdA is er sinds 2017 in onze stad jaarlijks 750.000 euro extra voor de bestrijding van armoede beschikbaar in onze gemeente), maar vooral ook om het bereik: teveel inwoners in armoede worden simpelweg niet bereikt.

Dat moet anders. Het voorkomen en bestrijden van armoede is wat ons betreft een kerntaak van de gemeente. Te lang is er een houding geweest alsof armoede eigen verantwoordelijkheid is. Het moet over een andere boeg. De gemeente moet de actieve spin in het web zijn van het brede netwerk om armoede te voorkomen én terug te dringen. Dat vergt een proactieve rol, een ruimhartig minimabeleid en een kritische houding ten aanzien van bureaucratische rompslomp. Daarom kiest de PvdA Den Bosch voor:

Een kinderraad en kindpakket tegen armoede

In navolging van de Kinderombudsman, Save the Children en Defence for Children zijn wij voorstander van een aanpak waarin de stem van kinderen in armoede gehoord en vertaald wordt in het beleid. Daarom stellen we een kinderraad in van kinderen van vier tot achttien jaar uit de doelgroep. Met deze kinderen en hun ouders stellen we een integraal kindpakket samen (bijvoorbeeld met vouchers) waardoor ze zelf de regie krijgen over het oplossen van de grootste noden. Dat kan bijvoorbeeld sport, huiswerkbegeleiding, een nieuwe jas, muzieklés, een vakantie, een verjaardagsfeestje of een fiets zijn: alles wat bijdraagt aan een zelfstandige en gelukkige jeugd van deze kinderen.

Één aanvraag voor al het aanbod

Vaak is het bijvoorbeeld bij de woningbouwcorporatie, het jeugdsportfonds, de gemeente of de voedselbank bekend dat een gezin of inwoner in armoede leeft. Deze partij onderneemt dan actie op het gebied waar men zeggenschap heeft: de woonlasten, sport voor de kinderen, het verschaffen van een voedselpakket. Wij willen dat al het aanbod bij elkaar komt. Wie zich bij één loket meldt moet direct het gehele palet aan voorzieningen kunnen aanvragen. Zo halen we de enorme drempel van schaamte weg om steeds maar weer aan te moeten tonen dat het echt niet gaat. Zo voorkomen we dat inwoners voorzieningen waar ze recht op hebben missen simpelweg omdat ze deze niet kennen.

Vroeg signaleren en maatwerk

De afgelopen periode is er gestart met een aanpak vroegsignalering met o.a. woningbouwcorporatie, zorgverzekeraars, BKR en energieleveranciers. Die succesvolle aanpak zetten we voort. Scholen, sportclubs en andere verenigingen en initiatieven moeten weten waar ze aan kunnen kloppen als iemand in de problemen zit op dreigt te komen. Het gezamenlijke actieteam krijgt een eigen budget/ handgeld om inwoners vervolgens op maat weer op weg te helpen. Zo kunnen we bijvoorbeeld mensen met een onvolledige AOW helpen of een bijstandsmoeder tóch de kans geven om weer te gaan studeren. De drempel voor schuldhulpverlening wordt verlaagd.

Aanpak laaggeletterdheid

Armoede en laaggeletterdheid versterken elkaar. Een grote groep die in armoede leeft weet dan ook niet de weg te vinden naar de regelingen die hen kunnen helpen. Wie moeite heeft met het lezen van brieven, rekeningen en aanmaningen komt moeilijker uit de schulden dan wie dat wel goed kan. Het is van belang om zo vroeg mogelijk in een (schuldhulpverlenings)traject laaggeletterdheid te herkennen en hierop in te spelen. Dit kan bijvoorbeeld door al bij het eerste gesprek iemands lees- of rekenniveau te meten. Alleen op deze manier kunnen mensen duurzaam schuldevrij worden. We hebben ook aandacht voor vluchtelingen die net een plekje hebben gevonden in onze stad. Ook zij komen vaak in de problemen omdat ze de taal nog niet machtig zijn en vastlopen.

Bosch Perspectief Fonds Schulden

Steeds vaker lopen inwoners vast in de schulden. Het betreft bijvoorbeeld jongeren zonder inkomen, ouderen met alleen AOW of mensen wiens hypotheek onder water is komen te staan. Al aflossen zelf niet meer lukt kan de gemeente de schulden overnemen. In tal van gemeenten worden daar goede ervaringen mee opgedaan. Schuldeisers krijgen een aflossingsvoorstel, in ruil voor kwijtschelding van een deel van de schuld. De restschuld neemt de gemeente via het Perspectief Fonds over. De inwoner betaalt op maat terug. Jongeren of mensen zonder inkomen doen dit door daar waar mogelijk aan de slag te gaan, met school of werk en tevens vrijwilligerswerk te doen.

Aanpak malafide bewindvoerders

Mensen in financiële problemen krijgen bewindvoering voor hulp. Helaas zien we grote misstanden. Foute bewindvoerders exploiteren de ellende van arme mensen om winst te maken. Daar moet een einde aan komen. We gaan werken met een lijst van door de gemeente goedgekeurde bewindvoerders die voldoen aan het Keurmerk Bewindvoering.

Ruimhartig beleid voor minima

Bij minimabeleid kijken we niet alleen naar het bruto inkomen maar ook naar het besteedbaar inkomen om verborgen armoede aan te pakken. We helpen zo inkomens onder en tussen de 120 tot 140 procent van het minimum. Daarmee ontstaat ruimte voor maatwerk. Zo worden boven de 110 procent van het minimum eigen bijdragen betaald voor zorg en ondersteuning terwijl dat soms niet kan. Ook kijken we naar de kwetsbare positie van niet-uitkeringsgerechtigde (Nuggers). In de bijstand kijken we met een menselijke bril naar giften -zowel in natura als financieel- daar waar nu te rigide wordt opgetreden tegen bijvoorbeeld kleine giften en sociale activiteiten zoals een vakantie.

Lage huurlasten

Een derde van de huurders heeft financiële problemen. De grootste uitgavenpost is vaak de huur. Het is daarom van het grootste belang dat we met de corporaties de huurprijzen laag weten te houden en huurstijging tot de inflatie weten te beperken.

- Betaalbaar wonen: bouwen, bouwen, bouwen –

Nadine Tervoort – voormalig bewoner Zuiderschans’:

‘Antikraak wonen doe je niet uit luxe maar omdat je geen andere keuze hebt. Omdat er te weinig goedkope woningen zijn. Eén van de zekerheden in je leven is een dak boven je hoofd. Als je dat niet hebt, zorgt dat voor heel veel stress.’

Wonen is een basisbehoefte. Helaas komen duizenden inwoners op de verstopte Bossche woningmarkt niet aan de bak. Daarom moeten er meer betaalbare huur- en koopwoningen gebouwd worden om de wachtlijsten voor woningen terug te dringen en betaalbaar kopen weer mogelijk te maken voor lage- én middeninkomens. Speciale aandacht willen we ook voor inwoners die noodgedwongen antikraak wonen, in een sloopwoning verblijven of slapen bij familie of vrienden. Die groep moet kleiner. En dat kan alleen door veel meer woningen te realiseren.

Ook moet het woningaanbod bij de tijd zijn. We leven steeds minder vaak in een standaard gezin van man, vrouw en twee kinderen. We hebben steeds meer oudere en jongere een- en tweepersoonshuishoudens. Ook willen we als het even kan langer zelfstandig blijven wonen als we ouder worden. Dat vraagt om een ander type woningen zoals speciale woningen voor ouderen, zieken en hun mantelzorgers.

Daarbij kijken we niet alleen naar de stad maar ook naar onze dorpen. Wij vinden dat er voor iedere inwoner in deze stad een betaalbare en passende woning moet zijn. In de stad Den Bosch maar ook in de omliggende dorpen. Want een huis vinden én oud kunnen worden in het dorp waar je opgegroeid bent – dat moet de normaalste zaak van de wereld zijn.

Ook willen we veelzijdige buurten. Een fijne buurt is waar jong en oud, arm en rijk, gezond en zorgbehoevend, hier en elders geboren samenleven. In de binnenstad, in de (buiten)wijken en de dorpen. Wij willen geen stad waar alleen als je rijk bent je in de binnenstad kunt wonen en alleen als je niet anders kunt kiest voor een wijk daarbuiten.

Tot slot vinden wij het belangrijk dat we blijven experimenteren met nieuwe vormen van wonen, zoals waterwonen, Tiny Houses, Kangaroewoningen, bouwen in eigen beheer én met een volledig nieuw woonconcept als de Bosschgaard waar duurzaam wonen, samenleven én samen organiseren voorop staan.

Dat betekent dat de PvdA kiest voor:

Bouwen van huur- en koophuizen tegen woningnood

De Bossche woningmarkt is oververhit. Voor starters en nieuwkomers zijn nauwelijks woningen beschikbaar. Niet alleen in de stad maar ook in kernen als Nuland en Vinkel is een chronisch tekort aan starterswoningen. Dat betekent dat er meer gebouwd moet worden. De wachttijd voor sociale huurwoningen moet daardoor de komende jaren fors omlaag. De wachttijd is nu bijna 7 jaar. Dat is onaanvaardbaar lang. Ook moeten er meer betaalbare koopwoningen gebouwd worden voor met name lagere- en middeninkomens. Daarvoor moet de huidige ambitie van 850 woningen per jaar (8000 tot 2025) opgeschroefd. We willen net als vóór de crisis de woningproductie terugbrengen naar 1400 woningen per jaar.

Bij sociale huurwoningen moet de bestaande voorraad zoveel als mogelijk behouden blijven. Slopen mag alleen als dat aantoonbaar noodzakelijk is en dan moeten er méér huizen teruggebouwd dan weggehaald. Om woningbouwcorporaties en de markt te steunen in deze

opgave moet meer en sneller grond door de gemeente beschikbaar gesteld worden. Dit bij voorkeur binnen de bebouwde kom. Als de mogelijkheden hiertoe opdrogen, moet gezocht naar nieuwe locaties rond de stad.

Splitsen van bestaande woningen

Woning splitsen in meerdere woningen zorgt heel snel voor extra woonruimte en kan ook omdat het aantal gezinnen afneemt en het aantal mensen dat alleen of met zijn tweeën een huis zoekt toeneemt. Hinderlijke regels van de gemeente die woningbouwcorporaties in de weg staan om dit te doen moeten worden opgeheven. Het niet kleiner verhuizen vanwege de kosten – bijvoorbeeld van ouderen die kleiner willen wonen maar dan meer moeten betalen voor een kleinere woning- moet aangepakt. Zo kunnen ouderen naar een kleinere woning én komt er een gezinswoning vrij voor splitsing of voor een gezin.

Huren moet betaalbaar zijn

Steeds meer mensen komen in de knel omdat ze de woonlasten niet meer kunnen dragen.. De optelsom van de maandelijkse huur- en energielasten is simpelweg te hoog in relatie tot het inkomen. Wij pleiten voor woonlasten naar draagkracht. Dat betekent dat mensen die (tijdelijk) lagere inkomsten hebben, minder huur betalen. En andersom: mensen die meer verdienen betalen een hogere huur. Voor mensen die door te hoge woonlasten in de problemen (zijn) (ge)komen, moet er een sluitend netwerk van hulpverlening zijn. Met woningbouwcorporaties beperken we de huurstijging tot de inflatie

Passend wonen

Er moeten voldoende woningen komen voor ouderen en mensen met een geestelijke of lichamelijke beperking - zowel huur als koop. Daarnaast moeten ouderen die een te groot huis huren en die wel willen maar niet kunnen verhuizen, geholpen worden. Bijvoorbeeld door een bijdrage in de verhuiskosten. Of door de huur van de nieuwe woning aan te passen. Ook voor ouderen met een koopwoning kan het splitsen van hun woning een oplossing zijn.

Wonen voor studenten

Niet iedereen wil of hoeft een volledig huis of een appartement. Als student ben je ook blij met een fatsoenlijke kamer of studio. Als we jongeren en studenten willen binden aan onze stad horen daar voldoende betaalbare en passende woningen bij. De meeste jongeren zijn op zoek naar goedkope huurwoningen (circa 300 euro huur per maand). Dat betekent dat het aanbod van goedkope woningen omhoog moet bijvoorbeeld ook door kantoorgebouwen en leegstaande gemeentelijke panden om te bouwen en nieuwe concepten zoals Tiny Houses en de Heijmans One neer te zetten. Om misbruik van de verstopte woningmarkt te voorkomen moeten huisjesmelkers stevig worden aangepakt.

Bosschenaren leven met elkaar

De PvdA wil een ongedeelde stad. Mensen moeten de vrijheid hebben om te kiezen waar ze willen wonen: in de stad, in een woonwijk of in het groen. De dikte van je portemonnee mag daarbij geen rol spelen. Dat betekent dat er gemengd gebouwd moet worden en dat de voorraad betaalbare woningen, bijvoorbeeld in de binnenstad en in populaire wijken daar rondom, op peil moet blijven.

In 100 dagen één wijk & één plan voor Bossche aandachtsbuurten

Nu de aanpak (via de zogenaamde GSB-gelden) van de Bossche aandachtsbuurten Boschveld, Barten-Zuid, Orthen-Links en Gestelse Buurt op zijn einde loopt is het hoog tijd voor een nieuwe wijkaanpak. Die maken we van onderop: met bewoners, maatschappelijke

initiatieven, welzijnsorganisaties en woningbouwcorporaties. De eerste 100 dagen van het nieuwe stadsbestuur betekent voor deze wijken één wijk, één plan.

Een fijne woonomgeving

Wonen is meer dan een dak boven je hoofd. Een goede woonomgeving is ook van belang. Dat betekent voldoende speelvoorzieningen, groen, nette straten en fatsoenlijk onderhoud. In (delen van) een aantal Bossche buurten en wijken, zoals in de Kruiskamp, Deuteren, de Gestelse buurt, is een inhaalslag nodig. Daar waar mensen zelf het initiatief willen nemen voor ontmoeting of bijvoorbeeld het verbeteren van de buurt zijn er middelen beschikbaar via wijk- en dorpsbudgetten.

Duurzaam wonen en (ver)bouwen

Wij willen dat Den Bosch in 2050 helemaal klimaatneutraal is. Dat betekent dat huizen én beter geïsoleerd moeten worden en dat we de energie die we in huis verbruiken duurzaam moeten opwekken. Daarom is het van belang dat (sociale) huur- en koopwoningen duurzaam worden gebouwd en verbouwd. Ook voor het verlagen van de woonlasten (energielasten) is dat van belang. Bewoners, ondernemers en corporaties kunnen hier elkaar van dienst zijn. Want investeren in duurzaamheid levert werkgelegenheid op voor Bossche bedrijven en lagere energielasten voor huurders.

Wonen in waterstad

Den Bosch is een waterstad. De ambities op het gebied van waterwonen moeten dan ook worden waargemaakt. Wij willen meer locaties waar gewoond kan worden op het water en legaal waterwonen op de Ertveldplas.

Meer zeggenschap voor huurders

Er moeten meer experimenten komen met meer zeggenschap voor huurders. Bijvoorbeeld huurders het onderhoud en beheer van hun wooncomplex in eigen hand te geven in ruil voor huurverlaging. Of een gezamenlijke klussenkar voor klein onderhoud in buurten en wijken. Dat bevordert ook de sociale samenhang.

- Onze kinderen verdienen onderwijs op maat –

Een Bossche leerkracht:

‘Kinderen leren het meeste van goed onderwijs samen met leeftijdsgenoten. Dat betekent dat je naar de basisschool moet kunnen in je eigen wijk, naar de middelbare school in je eigen stad, dat je kinderen op maat het onderwijs moet geven waar ze hun talenten het beste mee benutten’

Iets moois van je leven kunnen maken. Die kans moet je in Den Bosch krijgen en zeker als je jong bent. Dat lukt als ouders, omgeving en school een kind een fijne jeugd en opleiding bieden. Zodat je leert handen en hoofd te gebruiken, talenten te ontdekken en je dromen na te jagen.

Veel jongeren hebben die ouders, die omgeving en die school. In Den Bosch scholen we vakmannen en vakvrouwen. Met hun hoofd én met hun handen. We lopen sinds kort voorop in datascience met de Jheronimus Academy of Data Science. Avans en Koning Willem I College scholen duizenden kinderen uit de stad en weide omtrek. Op onze basisscholen en middelbare scholen geven leraren dagelijks het beste wat ze te bieden hebben aan onze jongeren.

Toch krijgt niet ieder kind of iedere jongere de kans die het verdient. Als je opgroeit in een gezin met een lager inkomen, woonachtig in een van de zwakkere wijken van deze stad, of met een buitenlandse achternaam krijg je ook in onze stad helaas minder kansen. Bij gelijke cijfers op het rapport valt het schooladvies toch lager uit. Datzelfde geldt als je uit een gezin komt met veel problemen, als je wat moeilijker leert of extra aandacht nodig hebt omdat je bijvoorbeeld slecht kunt concentreren in een grote schoolklas met veel drukte om je heen.

Ook is er een tekort aan stageplekken, is hulp bij huiswerk en extra oefenen bijna alleen te betalen voor mensen met een flink inkomen en beginnen teveel kinderen met een taalachterstand aan het onderwijs. Kortom: er valt nog een wereld te winnen. Daarom willen wij:

Geen kind naar school met een taalachterstand

Jonge kinderen die aan de basisschool beginnen met een taalachterstand halen die achterstand vaak nooit meer in. In onze gemeente hebben we gelukkig een goede start gemaakt met de bijna veertig Kindcentra (IKC) waar kinderen van 0 tot 13 jaar kinderopvang, een peuterarrangement, buitenschoolse opvang en basisonderwijs wordt geboden. Ongeveer 10 procent van de allerjongsten komt hier echter niet en dat zijn vaak de kinderen die later met een achterstand beginnen. Gemeente, onderwijs, voorschoolse opvang en consultatiebureau: alle partijen brengen we in stelling om ieder kind zo vroeg mogelijk spelenderwijs te laten beginnen met leren en elkaar ontmoeten. Kinderen met een achterstand krijgen een speciaal aanbod om deze achterstanden weg te werken. Zo moet er meer tijd komen voor de leesconsulent in de bibliotheek en op de scholen, zodat de kinderen optimaal gestimuleerd kunnen worden te lezen en de bibliotheken in de wijken minder afhankelijk zijn van de vrijwilligers.

Naar de basisschool in je eigen buurt, onderwijs op maat

Als kind wil je het liefst dicht bij huis naar school. Als je een gezin hebt is het fijn als de kinderen in de eigen wijk naar school kunnen. Dat geldt voor alle kinderen – ook als ze bijvoorbeeld blind, slechthorend of minder makkelijk lerend of juist hoogbegaafd zijn. We zetten daarom in op voldoende plekken op basisscholen zodat ieder kind vlakbij huis terecht

kan. Voor kinderen met een beperking zorgen we voor extra ondersteuning op scholen bijvoorbeeld door de inzet van co-teaching en extra begeleiding op scholen.

Schooluitval van onze jongeren voorkomen

Op middelbare scholen vallen jaarlijks honderden leerlingen uit. Ook is er een groep kinderen die helemaal vrijgesteld is van onderwijs – soms omdat ze echt niet naar school kunnen vanwege bijvoorbeeld ziekte of beperking, soms omdat er grote gedragsproblemen zijn. Als het kan moeten die kinderen zo snel mogelijk weer naar school. Daarbij geldt dat we kinderen regulier onderwijs bieden als het kan, en speciaal onderwijs als het moet. Ook zouden leerlingen vanuit het Voortgezet Speciaal Onderwijs de laatste fase van een examentraject op een reguliere opleiding moeten kunnen vervolgen om weer te wennen aan de overstap naar het MBO. Rolmodellen moeten worden ingezet en om jongeren die tijdelijk vastlopen zo snel mogelijk weer hun schoolcarrière te laten hervatten breiden we de bovenschoolse opvang uit. Hier kunnen jongeren die bijvoorbeeld vanwege gedragsproblemen uitvallen op de middelbare school in drie maanden tot een half jaar die problemen de baas leren worden. Daarvoor maken we de combinatie van onderwijs- en zorgmiddelen gemakkelijker. Zo kunnen jongeren snel de draad oppakken in plaats van dat ze door bureaucratische regels de ondersteuning mislopen die nodig is. Binnen de samenwerking tussen gemeente, scholen en samenwerkingsverbanden sturen we harder op het terugdringen van schooluitval. Om dreigende thuiszitters of uitvallers te voorkomen moeten er tussen onderwijsinstellingen afspraken gemaakt worden over onderlinge opvang. De leerling zou een tweede kans moeten krijgen op een andere school en daar instromen in het leerjaar waarbij het mis is gegaan. Ook willen we experimenteren met het aanbieden van Global Learning waarbij kinderen die op school niet meekunnen thuis verder worden geholpen. Als het kind of de jongere niet naar school kan, zal de school naar het kind toe moeten. Daarnaast steunen we initiatieven als het Traject op Maat voor kwetsbare jongeren die anders buiten beeld raken.

Makkelijker doorstromen en stapelen

In het voortgezet onderwijs lopen kinderen met de ambitie om door te stromen soms tegen dichte deuren. We vinden het goed dat een leerling die VMBO-T heeft afgerond daarna door wil naar de HAVO of het MBO. Het is belangrijk om die leerlingen niet tegen te werken maar te helpen. Te vaak lukt dat niet binnen de eigen onderwijsinstelling. We sluiten een convenant tussen de gemeente en onderwijsinstellingen om doorstromen en stapelen makkelijker te maken.

Huiswerkbegeleiding en hulp bij studie voor alle inkomens

Sommige kinderen hebben baat bij huiswerkbegeleiding en hulp bij de studie als steuntje in de rug. Helaas is dat niet voor alle ouders betaalbaar. Huiswerkbegeleiding kost nu al snel 300 euro per maand. Omdat ieder kind een gelijke kans verdient zorgen we samen met onderwijs en aanbieders van begeleiding voor een voorziening waarbij alle kinderen hulp kunnen krijgen, dit met een inkomensafhankelijke ouderbijdrage.

Meer stageplaatsen, de gemeente geeft het goede voorbeeld

Bijvoorbeeld in het MBO is er een tekort aan stageplaatsen. Dat staat de ontwikkeling van jongeren in de weg. De gemeente neemt meer stagiairs aan en organiseert (bijvoorbeeld via de aanbestedingen) dat bedrijven meer plek bieden zodat iedere jongere op stage kan.

Een Nieuwe Bossche Vakschool – voor echte vaklui

In Den Bosch en omgeving is er niet alleen behoefte aan mensen die alleen met hun hoofd werken, maar juist ook aan echte vakmensen. Bedrijven in de omgeving staan bijvoorbeeld te springen om goede technici, en die komen te weinig van onze scholen af. De trots moet terug in de sector. Samen met de bestuurders van het MBO moet de Nieuwe Bossche

Vakschool gerealiseerd worden. Mooie opleidingen, met meer aandacht voor studiekeuzebegeleiding, meer stimulans voor Bèta-vakken, samen met bedrijven, kleinschalig georganiseerd en met gegarandeerd interessante stages én een goed vooruitzicht op een baan. Opleidingen ook waar leraren blijvend op de werkvloer rondlopen zodat wat de markt vraagt op school geleerd wordt. Dat is wat wij willen. Want de komende jaren hebben jongeren met een MBO diploma prachtige kansen in bijvoorbeeld de bouw, de groothandel, de metaal -en technologische industrie en de zorg. De gemeente vervult een cruciale rol in het bijeenbrengen van onderwijs en bedrijfsleven in het oprichten van deze Nieuwe Bossche Vakschool.

Campus Den Bosch: naar een echte studentencampus

Op en om de onderwijsboulevard vinden we het kloppende hart van het Bossche middelbaar- en hoger onderwijs. Daar groeien we toe naar een échte studentencampus waar niet alleen onderwijsinstellingen maar ook voorzieningen voor studenten zoals sport- en cultuurfaciliteiten, studiefaciliteiten, studentenhuysvesting en studentenverenigingen een plaats vinden.

JADS voor alle jongeren

Dat we in Den Bosch een masteropleiding in Datascience hebben binnengehaald is prachtig. Het maakt onze regionale positie op het gebied van nieuwe en innovatieve ontwikkelingen sterker, trekt extra studenten en scheidt werkgelegenheid. Er gaat veel gemeentelijk geld naar JADS om hier een groot succes van te maken. Ook dat is terecht. Wél vinden we dat zoveel mogelijk Bossche inwoners en jongeren van die kennis en kunde moeten profiteren. 21st century skills als datascience, programmeren, ICT en de toepassingen daarvan bieden enorme kansen. Dit aanbod moet voor alle jongeren beschikbaar zijn. Daarom kijken we samen met onderwijsinstellingen van basisscholen tot hoger onderwijs hoe JADS ons allemaal verder kan helpen.

Iedere school een conciërge en schoonmakers gewoon in dienst

Steeds minder basisscholen hebben een conciërge. Te duur. Daarmee zijn de ogen en oren van het schoolplein verdwenen en is de werkdruk van leraren hoger geworden. Publieke banen als een conciërge zijn van groot belang en verdienen waardering. Met het werkbedrijf en steun van de gemeente zorgen we ervoor dat iedere Bossche basisschool gewoon weer een conciërge heeft met een fatsoenlijk contract. Ook gaan we het gesprek aan met onderwijsinstellingen over fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden voor bijvoorbeeld schoonmakers of de mogelijkheid van het inschakelen van een schoonmaakcorporatie. Te vaak worden medewerkers die belangrijk werk doen per meter gang betaald en daar passen we voor in onze gemeente.

- Meer werk. Echte banen. Iedereen doet mee -

Rob Koolen - ondernemer en adviseur arbeidsmarkt:

“We hebben een sterke economie. Maar we moeten niet denken dat het daarmee vanzelf goed komt voor de mensen die nu geen baan hebben. Meer banen scheppen, mensen met meer respect behandelen, durven experimenteren. Er kan zoveel meer in Den Bosch.”

De crisis in de economie is voorbij. Maar nog altijd hebben duizenden Bosschenaren geen baan. De afgelopen jaren heeft het stadsbestuur vooral ingezet op het vinden van werk voor mensen die relatief veel kans hebben op de arbeidsmarkt. Jongeren en hoogopgeleiden vinden sneller een baan. Maar oudere werknemers, mensen met een beperkte opleiding en die al wat langer thuiszitten verdienen ook de kans om mee te doen. In betaald werk, in beschermt werk of in vrijwilligerswerk. Want werken en meedoen gaat over veel meer dan brood op de plank. Het gaat over zelfrespect, ontmoeting van collega's, over ontwikkeling en bestaanszekerheid.

Meer werk begint bij het aantrekken van nieuwe banen. De logistiek, Big Data en ICT, Agrifood, Den Bosch winkelstad maar ook de zorg bieden prachtige mogelijkheden. Een gunstig vestigingsklimaat en gerichte acquisitie zorgen ervoor dat bedrijven zich vestigen in onze stad om zo méér werk te creëren. Maar meer werk moet ook goed werk zijn. Teveel werknemers – jong en oud- kunnen tegenwoordig niet meer rekenen op een goed contract. Onze gemeente heeft daarin de afgelopen jaren helaas niet het goede voorbeeld gegeven. Een op de 12 medewerkers van de gemeente werkt onder de onzekerheid van payrolling. Zelfs in de sociale wijkteams – waar waardering, kennis en expertise van groot belang zijn- werden medewerkers in het ongewisse gelaten over hun baan. Die trend moet gekeerd.

De 4000 Bosschenaren in de bijstand verdienen meer ondersteuning en vertrouwen dan ze nu vaak krijgen. WeenerXL is behoorlijk succesvol in het mensen helpen een baan te vinden en veel medewerkers doen zeer hun best. Maar de manier waarop het vaak gaat is niet de onze. Te vaak hebben inwoners het gevoel dat het werkbedrijf geen bondgenoot is in de zoektocht naar werk, maar een vijand die met doorgesloten sollicitatieplicht, starre regels en vernederende werkervaringsprojecten mensen het leven zuur maakt. Soms zitten landelijke regels in de weg, maar ook zien we dat Den Bosch de ruimte die er wel is te weinig benut. Dat er een experiment voor bijverdienen en meer of minder begeleiding in de bijstand komt is niet te danken aan de welwillendheid van het stadsbestuur maar aan de vasthoudendheid van inwoners en voornamelijk oppositiepartijen. Die cultuur moet om. Wij willen dat de aanpak meer aansluit op de talenten van onze inwoners, meer werkt vanuit vertrouwen en minder vanuit wantrouwen. Dat mantelzorg en vrijwilligerswerk gewaardeerd worden en een opstap kunnen zijn naar een betaalde baan.

Daarom kiest de PvdA voor:

Een Bosch sociaal akkoord

Samen met werkgevers, onderwijsinstellingen, de vakbond en maatschappelijke organisaties maken we een Bosch sociaal akkoord gericht op banen en meedoen. Meer werkervaringsplekken, een opstap naar een betaalde baan door tijdelijk loonkostensubsidie te bieden, waardering van maatschappelijke initiatieven door vrijwilligers in de bijstand aldaar te ondersteunen en vrij te stellen van sollicitatieplicht of zelfs het scheppen van publieke banen zijn slechts enkele mogelijkheden. Doel: iedereen doet mee!

Publieke banen

Een sterke stad vraagt om een sterke publieke sector. We zien dat er behoefte is aan het vervullen van belangrijke publieke functies: de conciërges en assistenten op scholen, toezicht in bus en tram, ondersteuning van sport en cultuurverenigingen en het schoonhouden van de openbare ruimte. De PvdA wil dat die publieke taken weer worden vervuld. Tegelijk zien we dat er te veel mensen tegen hun zin langdurig aan de kant staan. Daarom introduceren we geleidelijk aan publieke banen tussen de 100 procent en 120 procent minimumloon. Dit zijn nieuwe banen, ze verdringen geen bestaande functies.

Gastvrij en Datascience als motor voor nieuwe banen

Den Bosch staat al jaren te boek als een van de meest gastvrije steden van het land: op het gebied van winkelen, cultuur en onze horeca. Het ons meest waardevolle visitekaartje. De economische kracht van gastvrije stad moet met ondernemers en culturele instellingen verder versterkt, we faciliteren en bieden ruimte aan ondernemers en initiatieven die de gastvrije stad sterker maken en daarmee banen scheppen. Ook heeft onze stad potentie als echte ICT stad. Met de komst van de universitaire opleiding Data Science aan de Jheronimus Academy of Data Science en de ontwikkelingen op het gebied van big data ziet ondernemend Den Bosch kansen. Kansen voor een steviger economisch profiel, maar ook kansen om de economische ontwikkeling en de groei van banen te realiseren. Onderwijs, economie en werkgelegenheid komen hier samen, maar ook de verbinding met andere economische ontwikkelingen zoals Agrifood zijn aanwezig. Samen met ondernemend Den Bosch zetten we de komende jaren stevig in op big data en ICT. Ook kleinschalige innovatieve startups bieden we daarvoor faciliteiten.

Experimenten in de bijstand: op weg naar werk

De bijstand is een vangnet, maar uiteindelijk willen zoveel mensen gewoon een baan. De mogelijkheden die de Participatiewet biedt om maatwerk te leveren moeten hierbij maximaal benut worden. Vrijwilligerswerk krijgt hierdoor een volwaardige plek in de zoektocht naar een betaalde baan. Mantelzorgers krijgen een apart regime. We zoeken de grenzen op van wat wettelijk kan en experimenteren met regelluwe bijstand, extra begeleiding en bijverdienen naast de uitkering.

Vertrouwen en respect bij WeenerXL

Bijstand is een recht. De benadering van mensen met een bijstandsuitkering moet gebaseerd zijn op vertrouwen en respect. Het werkbedrijf moet een bondgenoot zijn in de zoektocht naar werk. Maatwerk is de norm en wordt maximaal benut. De handhaving van regelgeving is proportioneel gaat uit van de menselijke maat. Vergissingen of fouten worden niet direct aangemerkt als fraude. Waar wel sprake is van fraude treden we hard op.

Discriminatie op de arbeidsmarkt: onacceptabel

Elke keer weer bevestigen onderzoeken het. Discriminatie op de arbeidsmarkt blijft een hardnekkig probleem. Mensen die geen eerlijke kans krijgen op grond van hun leeftijd, geslacht, afkomst, handicap, seksuele geaardheid of welke grond dan ook raak je in hun bestaansrecht. Hier moet keihard tegen op worden getreden. Wij gaan hierover in gesprek met werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijs in een antidiscriminatieplatform. We leggen afspraken vast in een diversiteitsconvenant en monitoren structureel de voortgang. Bij de gemeente wordt de diversiteit in alle lagen van de organisatie vergroot op basis van gelijke geschiktheid. Bedrijven die een actief diversiteitsbeleid voeren en een afspiegeling zijn van de samenleving krijgen bij de aanbesteding van werk door de gemeente een streepje voor.

Echte banen: de gemeente als sociale werkgever

De gemeente heeft een voorbeeldrol als het gaat om het bieden van goed werk en echte banen. Helaas komt het nog altijd voor dat werknemers jarenlang via detachering of payroll een onzeker contract hebben. Een op de twaalf medewerkers van de gemeente moet het

doen met een payrollconstructie in plaats van met een fatsoenlijk contract. Aan die situatie maken we een einde en bij aanbestedingen en afspraken met bv. zorginstellingen en woningbouwcorporaties is goed werkgeverschap een speerpunt. Structureel werk wordt beloond met een vaste aanstelling, flexibele inhuur wordt hierbij zo min mogelijk gebruikt.

De kracht van de wijk: versterk buurteconomieën

Buurteconomieën hebben veel potentie. Creativiteit en innovatie, loyaliteit, ondernemerschap en laagdrempeligheid kenmerkt een buurteconomie. Initiatieven in buurten en wijken worden gedragen door de inwoners, en met de juiste ondersteuning ontwikkelen deze zich tot duurzame en waardevolle initiatieven. Dit komt de werkgelegenheid en leefbaarheid ten goede. Wij zetten stevig om de buurteconomieën in wijken en buurten te faciliteren en te professionaliseren. Wijkmanagement speelt hierin een sleutelrol, waarbij zij de buurteconomie duurzaam moet verbinden met het onderwijs.

- Zorg voor jong en oud: in de buurt, zonder wachtlijsten -

Anne Lijdsman - actievoerder voor betere zorg:

'Als je een been breekt zou niemand accepteren dat je zes maanden of één jaar op hulp moet wachten. Maar wanneer je psychisch ziek bent, duurt het vaak wel zo lang voordat je passende hulp krijgt.'

Zorg gaat niet over geld, financiële prikkels, overlegstructuren, aanbestedingen en bureaucratische verantwoording. Zorg gaat over mensen die hulp of ondersteuning nodig hebben. Over zorgverleners die hun hart en handen geven aan hun cliënten. Over zorgaanbieders én de gemeente die zich verantwoordelijk voelen voor iedere inwoner met een zorgvraag.

Sinds drie jaar is ook Den Bosch zelf verantwoordelijk voor de zorg voor jongeren, de ondersteuning van ouderen en kwetsbare mensen. Hiermee wordt de zorg in de buurt georganiseerd. Dichterbij, met inzet van sociale wijkteams.

Er wordt ongelofelijk hard gewerkt door de medewerkers in de zorg en van de wijkteams. Veel Bosschenaren die zorg krijgen zijn behoorlijk tevreden. Maar we zien ook dat het nog niet goed genoeg gaat. Teveel inwoners weten de zorg in de buurt nog niet te vinden. En te vaak kloppen mensen wel degelijk aan maar raken ze verstrikt in het oerwoud van regeltjes, aanbieders en beschikkingen. Of moeten mensen te lang wachten op zorg die ze keihard nodig hebben. Dat moet anders. Daarom kiest de PvdA Den Bosch voor:

Versterking van de sociale wijkteams

Bij de wijkteams hoort de behoefte van de inwoners van de wijk centraal te staan. Maar de medewerkers van de sociale wijkteams hebben te weinig tijd om echt in de wijk te werken. Beschikkingen, verantwoording, het is allemaal nodig maar de medewerkers moeten bovenal met mensen zelf, hun omgeving, het welzijnswerk en de zorgaanbieders zorg op maat mogelijk maken. Dat vraagt om méér expertise én om meer tijd voor mensen in de wijk. Daarom versterken we de wijkteams met extra uren, leggen we zoveel mogelijk van het papierwerk en de formele aanvragen bij medewerkers in het gemeentehuis neer én is op afroep expertise beschikbaar voor kwetsbare inwoners, zoals mensen met dementie, verslaving of geestelijke problemen. Als gemeente laten we de medewerkers van het wijkteam de zorg van zorgaanbieders ontsluiten, we gaan niet zelf steeds aan het stuur trekken. Medewerkers van wijkteams worden niet alleen aangenomen op basis van hun papieren: het kennen van de wijk en het achter de voordeur kunnen kijken is van minstens zo groot belang. Door deze ingrepen kunnen de wijkteams doen waar we ze voor in het leven riepen: zorg en ondersteuning bieden aan wijkbewoners die het hard nodig hebben.

Zekerheid voor medewerkers in de zorg

Heel veel medewerkers in de zorg werken zonder zekerheid, op payroll. Bij de gemeente schaffen we payroll volledig af. Want juist medewerkers in de Sociale Wijkteams verdienen zekerheid. Bij aanbestedingen in de zorg kopen we alleen zorg in bij bedrijven die goede contracten bieden aan werknemers en zich houden aan de Balkenende norm. Zo gaan we goed om met onze mensen in de wijken én met publiek geld.

Meer steun aan initiatieven in de wijken

De Copernikkel in Boschveld, de Hambaken Gym en Noorderpoort in de Hambaken, Jong Actief op 't Zand, Number One in Rosmalen, Bij Katrien in de binnenstad, Jongerencentrum de Poort in de Maaspoort, Buddyhulp en Steunpunt ZelfHulp: overal in de stad steken vrijwilligers de handen uit de mouwen om mensen met elkaar in contact te brengen,

eenzaamheid te bestrijden, mantelzorgers te ontlasten en mensen met een hulpvraag op weg te helpen. Ze maken wijken sterker, laten ons elkaar ontmoeten en helpen mensen op weg naar zorg en ondersteuning. Zij behoren tot de Bossche Sociale Basis! Dat moeten we waarderen in vertrouwen en financiële zekerheid voor een langere periode dan steeds maar weer een jaartje. Nu vechten maatschappelijke initiatieven vaak ieder jaar voor hun bestaansrecht. Voor een beetje geld en een beetje ondersteuning. Dat moet anders en dus bieden we ze meerjarig financiële zekerheid. Daar waar initiatieven in de wijken succesvol zijn vragen we ze om te helpen bij het herkennen en aanpakken van problemen door onderdak te bieden aan medewerkers van het wijkteam/de Boschwijzer. Ondersteuning moet je namelijk zoveel mogelijk kunnen krijgen op plekken waar je als burger gemakkelijk komt.

Zelfstandig wonen (Housing first) mét ondersteuning

In Nederland verblijven teveel mensen te lang in een psychiatrische instelling, de jeugdzorg of de daklozenopvang. Daar waar het kan willen we dat mensen met de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben een eigen plekje kunnen vinden. Daarvoor zullen jaarlijks meer woningen beschikbaar moeten komen voor deze kwetsbare burgers. En dat kan alleen als er meer huizen bijkomen. Kortom: bouwen, bouwen, bouwen. De noodzakelijke ondersteuning – van begeleiding tot dagbesteding- moet daarnaast beter op orde waarbij mensen als het even niet gaat ook (tijdelijk) terug kunnen vallen op een veilige plek. Bij toewijzing letten we op spreiding over alle wijken van onze gemeente. Zodat niet alleen in wijken met veel goedkope huurwoningen maar overal in de stad mensen hun plekje vinden. Ook realiseren we tijdelijke crisisplekken voor mensen waar het thuis even niet meer gaat.

Wijkhulp en meer plek voor kwetsbare en verwarde mensen

Overal in Nederland en ook in Den Bosch zien we een toename van verwarde mensen op straat. Dat is heel naar voor mensen zelf én voor de wijkbewoners. De psycholance ontlast inmiddels de politie en is prettiger voor de betrokkenen maar voorkomt natuurlijk niet de problemen zelf. Daarom willen we meer voorzieningen in de wijken. In Vught worden goede ervaringen opgedaan met wijkwerkers die extra letten op verwarde mensen. Samen met bewoners, de wijkagent en het wijkteam signaleren ze hulpsignalen zo vroeg mogelijk en helpen ze mensen met succes. Daarom willen wij ook in Den Bosch een één-jarige proef met wijkhulp voor verwarde mensen. Daarnaast ondersteunen we initiatieven als het Pastoraal Uitzendbureau en Spoor073 die kwetsbare, verslaafde en dakloze mensen een huiskamer en dagbesteding bieden. Die voorziening moet vijf dagen in de week open kunnen zijn en zo meer mensen kunnen helpen.

Slagkracht, snelheid en service omhoog

Het aanvragen van een uitkering kan tot 8 weken duren. Postadressen voor inwoners met reclasseringstoezicht worden slechts voor drie maanden afgegeven. Een zorgbeschikking laat vaak lang op zich wachten en moet veelal jaarlijks opnieuw aangevraagd. Inwoners, hulpverleners en ambtenaren: niemand wordt daar wijzer van. Daarom komt er een speciale Wethouder van Wijken die verantwoordelijk is voor zorg, welzijn en maatschappelijke initiatieven. Bestuurlijke slagkracht moet aangewend worden om de snelheid en service van de gemeentelijke dienstverlening te vergroten. Zo moet in één keer een aanvraag voor ondersteuning, huishoudelijke hulp, minimabeleid en PGB kunnen worden ingediend en afgehandeld. Waar in een gezin zorg van zowel de gemeente als de zorgverzekeraar en het rijk komt, werken we aan gezinsbudgetten waarmee het gezin centraal komt te staan en niet de regels. Zorg op maat is leidend, niet de regeltjes.

Eigen zorgbijdragen afschaffen voor alle minima

Mensen die tot 110 procent van het sociaal minimum verdienen betalen in onze stad geen eigen bijdragen voor zorg en ondersteuning. Te vaak zien we echter nog steeds dat eigen bijdragen leiden tot zorgmijding. Voor de huishoudelijke hulp breiden we de vrijstelling uit naar alle inwoners die tot 130 procent van het sociaal minimum als inkomen hebben. Voor dagbesteding en begeleiding schrappen we de eigen bijdrage helemaal.

Extra steun aan mantelzorgers en pleegouders

Mantelzorgers kunnen hulp krijgen bij het eigen huishouden of bij het tuinonderhoud. Dat breiden we uit naar andere huishoudelijke taken zoals het doen van de boodschappen. Pleegouders bieden we deze voorzieningen eveneens aan. Ook verruimen we de mogelijkheden voor de vergoeding van bijzondere kosten en reiskosten van pleegkinderen.

Steun aan jongeren: zo vroeg mogelijk en zonder wachtlijsten

Leraren, wijkagenten, welzijnswerkers en de kartrekkers bij initiatieven in de wijk: ze weten vaak al bij een kind op zéér jonge leeftijd of het de kans loopt om later een verkeerde afslag te nemen. Wij willen daarom een doorlopend zorgaanbod: van klein kind tot jongvolwassene. Bijvoorbeeld bij de overgang naar 18 jaar doet zich een probleem voor: de jeugdzorg houdt op, maar hulp kan nog nodig zijn. Door deze harde overgang zien we dat jongeren zich afkeren van verdere zorg en gaan zwerven. De PvdA zet in op de ontwikkeling van speciale trajecten voor het wegnemen van deze hobbel, zoals bij het TOM-project, waarbij financiële schotten doorbroken worden. Dat geldt ook voor pleegkinderen die vaak achterlopen in hun ontwikkeling waarvoor verlengde pleegzorg boven de 18 mogelijk moet zijn. Als het toch niet goed gaat moet er snel hulp beschikbaar zijn.

Fijn oud worden in je vertrouwde omgeving

Oud worden doe je het liefst in je vertrouwde omgeving. Helaas zien we dat bijvoorbeeld in Rosmalen, Nuland en Vinkel er te weinig woningen zijn voor senioren. De PvdA wil daarom dat er overal in de gemeente voldoende woningen zijn waar je oud kan worden. Initiatieven waarbij woningbouwcorporaties, zorginstellingen en welzijnswerk de handen ineen slaan zoals bijvoorbeeld bij Badeloch in West jagen we aan. Ook bouwen we zoveel mogelijk leeftijdsproof – woningen voor jong én oud. Samen met initiatieven in de buurt en het welzijnswerk bestrijden we op wijkniveau eenzaamheid, bieden we dagactiviteiten en beweging voor ouderen.

Gastvrije stad: óók voor mensen met een lichamelijk beperking

Onze stad biedt alle mensen zoveel mogelijk ruimte en toegang zodat specifieke maatregelen voor mensen met een beperking zo min mogelijk nodig zijn. Samen met het gehandicaptenplatform wordt een plan van aanpak opgesteld om Den Bosch koploper te laten zijn.

Veilig buiten de prikkels van de stad

Sommige mensen kunnen hun draai in de samenleving niet gemakkelijk vinden omdat ze bijvoorbeeld een verleden hebben van verslaving, dakloosheid en detentie. Zij reageren slecht op de voortdurende prikkels van de stad en veroorzaken veel overlast in de wijken en mijden vaak zorg. Voor hen realiseren we woonruimte in het buitengebied met ondersteuning gericht op zelfstandigheid en het verkrijgen van sociale vaardigheden zoals men dat bijvoorbeeld in Tilburg en Eindhoven al doe met Skaeve Huse.

- Cultuur voor jong en oud: meer aandacht voor nieuwe cultuur

-

Ruben van den Bulck - Jongerenambassadeur:
'Den Bosch wordt ook wel 'de stad van je oma' genoemd. Als er meer voor jongeren te doen is, denk ik ook dat meer studenten hier willen wonen.'

Cultuur verrijkt, kleurt het leven, verbindt, confronteert als het nodig is en brengt talent tot ontwikkeling. Kunst en cultuur, of het nu professioneel of amateurkunst betreft, heeft dan ook een intrinsieke waarde - van Jheronimus Bosch en het museumkwartier tot Oeteldonk en het festival van het levenslied.

De afgelopen jaren ging het in de stad nauwelijks over die intrinsieke waarde van kunst en cultuur. Het ging met name over bezuinigen en over cultureel ondernemerschap als excuus voor deze kaalslag. De Bibliotheek, de Muzerije, stichting Babel, de Aziijnfabriek en de Verkadefabriek vonden de afgelopen jaren in de gemeente geen bondgenoot maar te vaak een tegenstander.

Dat moet anders. Net als dat er in onze gemeente meer ruimte en middelen beschikbaar moet komen voor jongerencultuur. Jongerevenementen vinden geen plek meer in de binnenstad, wijk- en dorpsbudgetten blijven onderbenut voor jongeren en de broedplaats die de Tramkade beoogde te zijn biedt nog te vaak jonge makers en evenementen geen plek.

In de wetenschap dat cultuurbudgetten niet eindeloos zijn er slechts beperkt ruimte is voor extra middelen willen we scherp kiezen. De PvdA pleit daarom voor:

Ruim plaats voor Urban en jongerencultuur

Voor jongerencultuur is nog te weinig aandacht en plek in onze stad. Met name de urban scene verdient versterking. Een festival als Kings of Colors treedt, dankzij haar laagdrempeligheid en kindvriendelijkheid naar voren, maar initiatieven als hiphopfeest Newskoolfest of breakdanceschool Cypher Active krijgen te weinig aandacht. Dit terwijl zij een doelgroep bereiken die doorgaans met het Bossche culturele aanbod niet meedoen: jongeren met verschillende culturele achtergronden. De kracht van urban zit in haar sociale karakter, diversiteit en innovatieve karakter en dat verdient steun. De middelen zijn er, want wat de PvdA betreft heeft de gemeente geen rol als het gaat om het financieren van een nieuw Sint jansmuseum. Dat budget kan ook worden aangewend voor Urban, nieuwe cultuur (o.a. via het Pop-upfonds), muziek- en cultuureducatie. We volgen daarnaast het pleit van de Bossche Horeca om in de binnenstad evenementenprogrammering voor jongeren en alternatieve cultuur in te ruimen. Ook willen we in navolging van de jongerenambassadeurs voor een speciale jongerenbegroting waarvoor jongeren zélf projecten indienen en hierover beslissen. Ruimte voor jongeren vraagt immers dat we jongeren zélf aan het roer zetten in onze stad.

Plek voor (jonge) makers

Ruimte om te experimenteren, uit te voeren, te exposeren, én kundige begeleiding bij contacten met de gemeenten en aanvragen bij cultuurfondsen: jonge makers, de amateurkunst, ze zijn er in onze stad dringend naar op zoek. Onder onze culturele instellingen en verenigingen is die ruimte en expertise ruimschoots aanwezig. Met namen van de grote instellingen in de zogenaamde basisinfrastructuur, maar ook van andere instellingen en verenigingen die subsidie of ruimte vanuit de stad krijgen vragen we daarom steun voor jonge makers. In gesprek met bijvoorbeeld het theater, de Verkadefabriek, Bibliotheek, Muzerije, Aziijnfabriek, maar ook de onderwijsinstellingen, de Tramkade en de

Koninklijke Harmonie kijken hoe we de bestaande ruimtes en expertise beter kunnen ontsluiten voor jonge makers.

Bibliotheek, Muzerije en Babel: cultuureducatie van de toekomst

Er gebeuren prachtige dingen aan de Hinthamerstraat. Bibliotheek, Muzerije en Babel vinden elkaar steeds beter. Het ontstaan van een hotspot voor debat, studie, cultuur en ontwikkeling in het centrum van onze stad moet verder worden gestimuleerd. Daarom moet er geïnvesteerd worden in de locatie van Bibliotheek en Muzerije. De bibliotheek moet opgeknapt en het geluidslek bij de Muzerije moet gevonden en opgelost om méér programmering te kunnen draaien. Nu de verhuizing naar een locatie van tafel is moet het budget voor Bieb, MuZerije en Babel vanuit de inhoud van het aanbod worden bepaald. Een organisatie betekent dat de kosten naar beneden kunnen maar de enorme bezuiniging die boven tafel hangt van wege de inmiddels afgeschoten verhuizing is niet realistisch. Het initiatief Muziekschool 3.0 voor meer muziekeducatie op en buiten school verdient eveneens onze steun. Er komt dan ook meer budget voor cultuureducatie.

Kunst en cultuur: van museumkwartier tot openbare ruimte

Het Noordbrabants Museum en het Stedelijk Museum vormen een unieke combinatie onder één dak. De kracht van die combinatie schuilt in de zelfstandigheid van beiden. De kunst en de historische verzameling van het Noordbrabants museum wordt prachtig aangevuld met de collectie beeldende kunst, vormgeving en design van het SM's. Die zelfstandigheid koesteren we dan ook zoals dat eveneens geldt voor het Grafisch Atelier.

Kunst en cultuur moet niet voorbehouden zijn aan de bezoekers van het museumkwartier. Juist in de openbare ruimte is kunst van grote waarde voor het culturele klimaat. We zien graag meer ruimte voor kunst in de wijken en dorpen. Van Paleiskwartier en Willemspoort tot Hambaken en Gestelsebuurt. Van stad tot Rosmalen, Nuland en Vinkel.

Cultuureducatie op alle scholen. Meer ruimte voor wijkbibliotheken.

Juist in de wijken en op de scholen moet literatuur en cultuureducatie laagdrempelig beschikbaar zijn. Op alle Bossche scholen moet cultuureducatie beschikbaar zijn evenals een schoolbibliotheek. Daar waar mogelijk realiseren we wijkbibliotheken in deze locaties.

Een nieuw theater op de parade

Wij willen een theater met een regiofunctie dat ruimte biedt aan internationale en nationale programmering en dat tevens fungeert als huiskamer van onze stad. De jarenlange politieke impasse door het voortdurende debat over locatie, ambities en budget moet ten einde komen om op korte termijn nieuwbouw op de huidige locatie (de plek met draagvlak) te realiseren. Dat verdienen onze inwoners, de bezoekers uit de regio én de medewerkers van ons theater. Het huidige voorstel voor een nieuw theater met twee zalen (een grote zaal met toneeltoren, een platte zaal) waarin deze ambities gerealiseerd kunnen worden krijgt dan ook onze steun.

Stadschroniqueur, stadsdichter en stadskunstenaar

Lucas de Man en Eric Alink hebben de afgelopen jaren onze stad met regelmaat verrast, geconfronteerd, tot denken gezet en bovenal: laten genieten. Juist door toegankelijke concepten als de stadsdichter, de stadschroniqueur en de stadskunstenaar wordt kunst, cultuur en debat in de wijken gebracht. Daarom blijven we hier de komende jaren ruimte voor bieden.

- Stad van verleden én van de toekomst-

(Jos van der Lans in een open blik op 's-Hertogenbosch:
'Den Bosch heeft nieuwe adem nodig. Geef de creativiteit van de stad de ruimte. Laat de verbeelding haar werk doen.'

Den Bosch is een stad met een rijke historie. Daar is de PvdA trots op. Wij vinden dat we zorgvuldig om moeten gaan met ons cultureel erfgoed. Wij zijn niet voor het verder eftelingiseren van de stad, zoals met het Puthuis en de Mariakapel op de Markt is gebeurd. Wel vinden wij het goed dat de authentieke middeleeuwse resten van bijvoorbeeld de Pieckenpoort worden bloot gelegd. Wij vinden het belangrijk dat wij ook elementen van deze tijd toevoegen aan onze stad. Dat kan zonder het historische karakter geweld aan te doen. Mooie voorbeelden zijn de inrichting van het bestuurscentrum en de architectonische landmark op het Brugplein. Dat betekent dat de PvdA kies voor:

Doorontwikkelen De Heus/Tramkade

Het doorontwikkelen van het terrein van de voormalige veevoederfabriek De Heus tot culturele en innovatieve hotspot en toekomstige cultuurwijk van onze stad verdient aandacht. Bijvoorbeeld door een denktank op te richten van jonge architecten, denkers en kunstenaars die de ruimte krijgen om hun ideeën op deze locatie te realiseren. De echte broedplaats komt alleen tot stand als de Tramkade ruimte biedt aan initiatief avn onderop, dat moet versterkt.

Maak vaart met de Zuidwillemsvaart

De herinrichting van de Zuidwillemsvaart is een unieke kans om iets nieuws toe te voegen aan onze stad. We willen vaart maken met de plannen voor de Zuidwillemsvaart, te beginnen met het tracé door de binnenstad. Wij leggen daarbij de focus op de innovatieve elementen. Denk daarbij aan sport- en cultuurponton op het water, mogelijkheden voor waterwonen en waterrecreatie en groen en horeca langs het water.

Heetmanplein als schakel tussen Paleiskwartier en binnenstad

Het heringerichte Heetmanplan is een belangrijke schakel tussen de Paleisburg en het Paleiskwartier en de kop van de Vughterstraat en de historische binnenstad. Met de komst van de Paleisbrug zijn nieuwe ontwikkelingen ontstaan. Wij zouden deze graag een extra impuls geven, bijvoorbeeld door de het Heetmanpark met zwevende stadswallen te realiseren (winnende concept van BAI-prijsvraag reset het Heetmanplein). Dit zou kunnen in combinatie met het bloot leggen van de middeleeuwse restanten van de Pieckenpoort.

De Kleine Winst als innovatieve culturele hotspot

De aankoop van het voormalige woonhuis van Jeroen Bosch (voorheen de Kleine Winst) en de locatie van het ingestorte pand van Pearl biedt onze stad een prachtige kans om voort te borduren op wat het succesvolle Jeroen Bosch Jaar ons heeft gebracht. Wij stellen voor om van de Kleine Winst een wisselatelier te maken en bij toerbeurt jonge makers, denkers, kunstenaars en architecten uit te nodigen om te werken vanuit deze locatie en een inspirerend werk achter te laten.

- Respect, ontmoeting en inspraak: samen maken wij Den Bosch -

Jolanda van Gool – roze vakbondsvrouw en kandidaat voor de PvdA:
“Ik loop met mijn vrouw niet hand in hand door onze mooie stad, uit angst voor bedreigingen. Alleen tijdens Roze Zaterdag kan ik vol liefde met mijn vrouw en kinderen door de stad lopen. Dat is toch eigenlijk niet normaal?”

Samen maken wij Den Bosch. Dat is onze rotsvaste overtuiging. Dat betekent dat er in onze gemeente plek is voor iedereen, dat we elkaar respecteren en naar elkaar luisteren. Onze stad moet gastvrij zijn voor álle inwoners. Zodat je als homostel hand in hand over straat kan, zonder vrees. Zodat je met trots een hoofddoek mag dragen maar hem ook met evenveel trots mag afdoen. Omdat hier je zelf de regisseur bent van je leven.

Ook in onze gemeente zien we dat we soms verder van elkaar af komen te staan. We ontmoeten elkaar steeds minder en begrijpen elkaar steeds slechter. Die trend moet gekeerd. Net als de afstand tussen de inwoners en de beleidsmakers. Samen de stad maken betekent dat inwoners vooraf betrokken worden, dat er inspraak is, tegenspraak is en dat je niet pas achteraf met voldongen besluiten wordt geconfronteerd. Meer ontmoeting, meer respect, meer ruimte voor inspraak. Dat is wat wij willen.

Daarom pleiten we voor:

Den Bosch blijft Regenboogstad

Na het fantastische roze jaar in 2017 blijven we uitdragen en vieren dat wij een stad zijn voor iedereen. Samen met het COC, maatschappelijke organisaties, geloofsgroepen en zelforganisaties stellen we een diversiteitsagenda op voor de stad. Regenboogstad ben je niet één jaar, dat wil je iedere dag zijn. Met de stad maken we daar een terugkerend programma voor.

Stad van ontmoeting

Buurtwinkels, jongerencentra, huiskamers in de wijken, dialoogtafels: ze zijn het cement van onze samenleving. Dat betekent dat elke wijk recht heeft op deze voorzieningen, dat de gebouwen goed onderhouden moeten zijn en dat ze open staan voor gebruik en ontmoeting van de hele stad. De meest zwakke wijken krijgen een streepje voor, maar de komende jaren brengen we deze ontmoetingscentra weer op orde.

We zijn niet tolerant voor intolerantie

Samen de stad maken betekent ook dat we ons verzetten tegen krachten die dat ondermijnen. We zijn niet tolerant voor intolerantie. Van welke kant deze ook komt. De gemeente geeft daarin het goede voorbeeld en dus is er mede op ons verzoek een proef gestart met anoniem solliciteren bij de gemeente. Ook willen we dat de gemeente een voortrekkersrol speelt in de aanpak van discriminatie (op leeftijd, geslacht, seksuele voorkeur, afkomst of anderszins) in onze gemeente door met werkgevers, onderwijsinstellingen en verenigingen hier een platform voor op te richten. Doel: het gesprek aangaan over vaak onderhuidse intolerantie en discriminatie om hier vervolgens samen actie op te ondernemen.

Nieuwe vormen van bestuur

De PvdA is voor experimenten met nieuwe vormen van lokaal bestuur. Meer invloed en inspraak vanuit de inwoners is wenselijk. Samen weten we meer, zijn we creatiever en komen we tot betere en meer gedragen beslissingen. We zijn voorstander van instrumenten zoals het raadgevende referendum maar veel liever zien we rondom belangrijke beslissingen méér en betere betrokkenheid vooraf. Een door loting samengestelde inwonersraad, digitale enquêtes zoals bij de zoektocht naar een nieuwe burgemeester, betere betrokkenheid van maatschappelijke partners en buurt- en wijkraden is een doel op zichzelf. Omdat we zo de kracht, en kunde van de stad gebruiken voor betere besluitvorming. Als PvdA willen we daarin het goede voorbeeld geven door spreekuren in de wijken te organiseren en met ombudswerk voor iedereen benaderbaar te zijn.

We zoeken actief samenwerking met onze buurgemeenten

Den Bosch is geen eiland. In de steeds complex wordende samenleving moeten we dan ook samenwerken met onze buurgemeenten en provincie. Of het nu gaat om duurzaamheid, veiligheid, verkeer of woningbouw, alleen samen kunnen we de maatschappelijke opgaven aan. We zien voor Den Bosch als hoofdstad van Brabant hierin een actieve stimulerende en faciliterende rol. We kijken over de grenzen van de stad heen en zorgen ook dat we goede contacten hebben met Den Haag én Brussel.

Solidair met mensen in nood

Een gastvrije stad zijn we niet alleen voor mensen met een dikke portemonnee maar ook voor mensen in nood. Mensen van elders die vluchten voor oorlog, geweld, verkrachting en vernietiging van huis en haard moeten ook in Den Bosch een veilig heenkomen kunnen vinden. Dat betekent dat we eerlijk willen opvangen: mensen die een plekje krijgen in onze stad worden verspreid gehuisvest over de hele stad. En om te voorkomen dat statushouders en reguliere woningzoekenden concurrenten van elkaar worden realiseren we meer woningen. Zolang er geen goede regionale of landelijke opvang is voor uitgeprocedeerde asielzoekers zorgen we voor een bed, bad, boord voorziening in onze stad. Mensen die niet terug kunnen omdat herkomstlanden niet meewerken verdienen onderdak, voedsel en hulp. Mensen die niet terug willen begeleiden we vanuit de noodopvang richting terugkeer. Mensen op straat laten slapen is immers inhumain én bijzonder slecht voor de openbare veiligheid. Vluchtelingen krijgen daarnaast vanaf dag één taal- en cultuurles vanuit de gemeente. Nieuw aankomen betekent een proces van aanpassing aan je nieuwe thuisland. Kennis van taal, cultuur en gebruiken is daarbij onontbeerlijk en daar kunnen we niet vroeg genoeg mee beginnen.

- Klimaatneutraal, groen en met droge voeten -

Barack Obama:

“Wij zijn de eerste generatie die iets merkt van klimaatverandering en de laatste die er iets aan kan veranderen. We hebben maar 1 thuis en 1 planeet. Er is geen plan B...”

Een groene en duurzame stad met droge voeten. Dat is geen linkse hobby maar harde noodzaak. De lucht die we inademen is te ongezond, het gas en de brandstof waar onze stad op draait is eindig, de opwarming van ons klimaat is een feit net als bijvoorbeeld de hevige wateroverlast die daarmee gepaard gaat. Schone lucht, droge voeten, een boterham die we verdienen op duurzame energie en niet op fossiele: daar moeten we met meer kracht de schouders onder zetten.

De ambitie is er: onze gemeente wil en moet in 2050 honderd procent klimaatneutraal zijn. De uitstoot moet naar beneden, de schone energieopwekking moet omhoog. Dat kan alleen als we grote stappen zetten en onze inwoners uitdagen en stimuleren om mee te doen. Uiteraard geven wij als gemeente het goede voorbeeld, bijvoorbeeld door alle gemeentelijke gebouwen klimaatneutraal te maken en door te investeren in groen en waterbeheer in en rond de stad. Dat betekent dat de PvdA kiest voor:

Gemeente geeft het goede voorbeeld

Nieuwe gemeentelijke gebouwen zijn duurzaam en klimaatneutraal. Bestaande gemeentelijke gebouwen zijn in 2020 klimaatneutraal. Ook de openbare verlichting is in 2020 klimaatneutraal. Hierbij wordt gebruik gemaakt van alle mogelijke en passende vormen om energie op te wekken, liefst van lokale energiebronnen.

Duurzaam bouwen en renoveren

We stimuleren woningcorporaties en andere ontwikkelaars- en woningverhuurders om duurzaam te bouwen en te verbouwen en te investeren in groen en goed waterbeheer. (Bijna) nul op de meterwoningen zijn goed voor de portemonnee vanwege de lage energielasten én goed voor het milieu. Corporaties moeten dat voordeel benutten om voor gelijk blijvende huurprijzen woningen te verduurzamen. Extreme buiten en extreme hitte ten gevolge van klimaatverandering maken dit nodig. Dat kan bij voorbeeld door groene daken en gevels aan te leggen en door huurders te stimuleren bij te dragen aan een groene omgeving door een groene inrichting van hun tuinen.

Lokale duurzame opwekking en besparing

Er moet meer duurzame energie lokaal worden opgewekt. Dat doen we particulier door het voortzetten van duurzaamheidsleningen voor woningbezitters en huurders om energiebesparende én opwekkende maatregelen te treffen. We stimuleren en ondersteunen lokale initiatieven zoals kleinschalige coöperatieve energiebedrijven voor duurzame energieopwekking en initiatieven voor kringloop en reparatie. We onderzoeken mogelijkheden om regels weg te nemen die dergelijke initiatieven belemmeren. We willen daarbij ook optimaal gebruik maken van nationale fondsen voor groenprojecten

Groene en droge wijken

Bij de inrichting van wijken moet aandacht zijn voor duurzaam en gezond wonen. Dat betekent voldoende groen en goed waterbeheer, bijvoorbeeld door half verharde parkeerplaatsen. Zodat wateroverlast en hittestress worden voorkomen. We geven bewoners

van buurten en wijken het recht en de ruimte om hun woonomgeving naar eigen inzicht verder te vergroenen en stimuleren de aanleg van bij voorbeeld buurtmoestuinen. Dit bijvoorbeeld door een groenkar met alle benodigde materialen in bruikleen aan te bieden. We stimuleren het bedrijfsleven om in een groene omgeving te investeren.

Vergroening van de binnenstad

We willen een groene binnenstad. Bijvoorbeeld door het aanbrengen van groene daken en groene gevelbekleding en door bewoners te stimuleren gevelgroen aan te leggen en hen de mogelijkheid te bieden tot het inrichten van (stroken) groen bij hun woning.

Schone lucht

We vragen aandacht voor de luchtkwaliteit in de gebouwen. Vooral in scholen is een fris klimaat een voorwaarde voor goed functioneren. De PvdA wil voor onderzoek, voorlichting en handhaving van de luchtkwaliteit in alle gemeentelijke gebouwen de GGD inzetten. Evenals de andere grote steden in Brabant heeft Den Bosch te kampen met een te hoge concentratie fijn stof en (op sommige plaatsen) stikstofoxiden. In ieder geval moet in 2020 de fijnstofnorm gehaald worden. De PvdA pleit voor groene oplossingen voor het verbeteren van de luchtkwaliteit door op strategische plekken specifieke planten en bomen te plaatsen.

Natuur in en om de stad

De PvdA zet de uitvoering voort van groene plannen zoals de Groene Delta, natuurpark Diezmond en het natuurpark Rosmalense Aa. Ook wil de PvdA een verbinding realiseren tussen de natuurgebieden Het Bossche Broek Zuid en de Kloosterstraat. De gemeente moet daarbij zoveel mogelijk bijdragen aan biodiversiteit in en rondom de stad, bijvoorbeeld door regelingen voor tijdelijke natuur en het bewust inzaaien van braakliggend terrein. Samenwerking met de GGD, het waterschap en de natuurorganisaties is daarbij aan te bevelen.

Volksgezondheid voorop bij landbouw en veeteelt

We streven naar een gezond buitengebied waarin de gezondheid van mens en dier niet in gevaar komen, bijvoorbeeld door de wijze waarop de veehouderij is ingericht. We nemen alle mogelijke maatregelen om de risico's van Q-koorts en andere uitbraken van zoönose te beperken dan wel te voorkomen. We stimuleren duurzame ontwikkelingen van agrarische ondernemingen.

- Sport en beweging: voor iedereen, in alle wijken

-

Stan de Wijs, voetbalclub CHC :

'Het jeugdsportfonds is van groot belang om kinderen in armoede te laten sporten. Het valt mij op dat ouders vaak niet op de hoogte zijn van deze regelingen'

Sport en beweging zijn gezond én van grote maatschappelijke waarde. Individueel beleven we plezier aan sport en ontlenen we daar erkenning en een gevoel van eigenwaarde aan. Dit geldt voor leden van sportverenigingen, de vele vrijwilligers die door hun actieve bijdrage van levensbelang zijn én voor de vele anderen die zelfstandig hun sport beoefenen. Sport en beweging brengt ons als inwoners van onze stad daarnaast bijeen. Want sporten doe je samen, je als vrijwilliger inzetten doe je samen en sport volgen doe je vaak samen. Sport en beweging zorgen daarmee voor verbinding en sociale cohesie.

De PvdA wil dan ook dat sporten in Den Bosch voor iedereen bereikbaar en toegankelijk is. Je inkomen, je leeftijd of een eventuele beperking mogen hier geen rol in spelen. De basis staat in onze gemeente: we kunnen genieten van topsport, er is een grote diversiteit aan verenigingen in breedtesport die hun maatschappelijke rol zien en pakken, duizenden vrijwilligers zijn wekelijks actief.

Dat willen we graag zo houden. Ondertussen zien we dat het aantal vrijwilligers bij verenigingen onder druk staat, sommige sportfaciliteiten aan renovatie toe zijn, er in sommige wijken een tekort is aan speelplekken, trapveldjes, wandelpaden, fietsroutes en beweegtuinten én bijvoorbeeld jongeren in kwetsbare wijken te weinig bewegen. Ook op het gebied van recreatie kunnen we meer: de Zuiderplas en de Groote Wielenplas worden wat ons betreft volwaardige buitenzwembadwaters. Daarom kiest de PvdA voor:

Alle kinderen kunnen sporten

Het Jeugdsportfonds wil kinderen in armoede de kans bieden om deel te nemen aan sportactiviteiten. Er wordt veel gebruik gemaakt van deze regeling, maar de bekendheid van het fonds is nog altijd te klein waardoor sommige kinderen niet sporten. We willen daarom een actief aanbod van het kindpakket (zie tevens hoofdstuk armoede) zodat ieder kind mee kan doen.

Buitensportvoorzieningen op orde

Veel sportverenigingen kampen met verouderde of niet toereikende voorzieningen. Zo hebben veel voetbalclubs al jarenlang een tekort aan wedstrijd- en trainingsvelden en dameskleedkamers. Ook is er sprake van achterstallig onderhoud bij verenigingen. Door middel van garantiestelling door de gemeente vervroegen we de aanleg en renovatie van velden, kleedkamers en accommodaties.

Maatschappelijk actieve clubs en initiatieven belonen

Sportsubsidies en het nieuwe pop-upfonds voor sport belonen een maatschappelijk actieve rol. Clubs en initiatieven met bijvoorbeeld aandacht voor ouderen, arme kinderen, diversiteit en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking hebben een streepje voor. Zo stimuleren we clubs waar iedereen een plek vindt en we elkaar ontmoeten. Want sporten dat doe je met elkaar!

Professionele ondersteuners helpen vrijwilligers

Sportverenigingen draaien op de inzet van vrijwilligers. Dat moet zo blijven maar wel willen we het mogelijk maken dat deze verenigingen professionele ondersteuning krijgen. Centrale hulp bij bijvoorbeeld de administratie, boekhouding en financiën ontlast de vrijwilligers en draagt bij aan de continuïteit en kwaliteit van verenigingen. De inzet van verenigingsadviseurs wordt vergroot, jongerenwerkers worden actief betrokken bij sportverenigingen.

Extra steun voor kwetsbare clubs

Kwetsbare sportclubs in vaak arme wijken hebben het zwaar. Minder leden, minder vrijwilligers en dus minder inkomsten. En dat juist in wijken waar een goed sport- en verenigingsklimaat zo ongelofelijk belangrijk is. Daarom krijgen kwetsbare clubs (tijdelijk) extra ondersteuning en financiën om de vicieuze cirkel te doorbreken.

Iedere wijk een sportpunt

Het gebruik van onze sportvoorzieningen vindt veelal in de avonden en weekenden plaats. Doordeweeks is er veel ruimte beschikbaar om op wijkniveau een nog stevigere koppeling te maken tussen onderwijs en sport, zorg en sport en ondernemen en sport. Hiermee transformeren we de sportvoorziening naar een centraal wijk sportpunt voor oud en jong!

Goede zwemvoorzieningen bij Zuiderplas en Groote Wielenplas

Duizenden inwoners genieten van het buitenzwemwater in onze stad. Bij het Engelermeer en de Oosterplas kan momenteel gezwommen worden met volwaardige voorzieningen: EHBO, badmeester en horeca is in voorzien. Bij de Zuiderplas en de Groote Wielenplas zijn die voorzieningen er niet of staan ze op de tocht. Dat vinden wij onwenselijk. Want zwemmen en recreëren in de buitenlucht aan het water is wat ons betreft een basisvoorziening die van noord tot zuid beschikbaar moet zijn in onze stad.

- Den Bosch bereikbare stad -

Den Bosch moet een aantrekkelijke stad blijven voor bewoners, bezoekers, ondernemers en voor mensen die hier werken. Daar hoort een goede bereikbaarheid bij. Dat is belangrijk voor onder meer de economie en werkgelegenheid, sport en cultuur, onderwijs en het verenigingsleven.

Bereikbaar gaat niet alleen over de auto maar juist ook over voetgangers, de fiets en het openbaar vervoer. Juist het gebruik van de fiets en (innovatieve vormen van) het openbaar vervoer moeten we stimuleren. Bijvoorbeeld door de aanleg van goede en veilige (snel)fietspaden en voldoende parkeerplaatsen voor fietsen en het stimuleren van vervoer over het water.

Als het gaat om de bereikbaarheid van onze stad dan is onder meer de verkeersdruk in het Paleiskwartier en het dicht slibben van de A2 en de A59 een zorg. Ook moet het inmiddels beroemde hardrijden in binnenstad en wijken worden aangepakt.

Dat betekent dat de PvdA kies voor:

Beter openbaar vervoer

We zijn voorstander van snelle busverbindingen op belangrijke vervoersassen en oplossingen op maat in buurten en wijken, bijvoorbeeld een deeltaxi of een buurtbus. In de ochtend- en avondspits is een snelle en frequente busverbinding tussen de Groote Wielen, Empel en Maaspoort naar het Centraal Station gewenst, dit om het autoverkeer van en naar met name Utrecht terug te dringen.

Nieuwe vervoersvormen stimuleren

We stimuleren en faciliteren duurzame oplossingen zoals deelauto's en elektrische auto's. Bijvoorbeeld door meer parkeerplekken beschikbaar te stellen voor deelauto's en meer oplaadpunten voor elektrische auto's. In en om de stad biedt vervoer op het water mooie kansen voor bereikbaarheid én toerisme.

Autoluwe stad door goede verbindingen en tarieven

Transferia zijn belangrijke voorzieningen voor de bereikbaarheid van de (binnen-)stad. De prijs van transferia moet aantrekkelijk blijven in verhouding tot parkeren nabij de binnenstad. Ook worden de transferia uitgebreid met vervoermiddelen als e-bikes en elektrische scooters. Verder kunnen andere diensten, zoals een autowasserij of een pakketdienst voor grotere boodschappen, worden aangeboden.

Fietsen en stallen

Goede en veilige fietsverbindingen en voldoende stallingen voor de fiets, zowel in het centrum als bij winkelcentra in buitenwijken en in stadsdelen zijn wenselijk. De PvdA wil ook extra stallingplaatsen bij belangrijke ov-haltes en transferia, zoals aan de Paleiskwartierkant van het Centraal Station en bij het station in Rosmalen. Het wildparkeren van fietsen in het centrum neemt toe. Behalve voldoende fietsstallingen zijn andere oplossingen nodig, zoals markeringen in het wegdek op plekken waar fiets parkeren mogelijk is of het vervangen van parkeerplekken voor de auto door fiets parkeerplekken. Een verbod van fietsen in de stad zijn we op tegen.

Hardrijden voorkomen en aanpakken

In de binnenstad maar ook in de wijken is het soms een gruwel: hardrijders die met gevaar voor voetgangers, fietsers en andere automobilisten de straat onveilig maken. De befaamde 'hardrij-rondjes' doorbereken we waar mogelijk, we nemen meer snelheidsvertragende maatregelen en waar nodig zetten we in op extra handhaving.

Deelparkeren

De gemeente moet in gesprek met bedrijven en particulieren die beschikken over parkeerplekken in en rond de binnenstad. Doel is het benutten van deze parkeerplekken van bewoners, bijvoorbeeld in de avonduren en het weekeinde.

We gaan door met de gratis binnenstadsbus van de Blauwe Engelen

De 'hop on - hop off' bus van de Blauwe Engelen is een groot succes. Het begruik is toegenomen, de bus is voor zowel bezoekers van buiten als voor ouderen die de stad in willen een prachtige voorziening. Daar gaan we dus mee door. We stimuleren de samenwerking tussen de Blauwe Engelen, VVV, Kring Vrienden, (culturele) instellingen en binnenstadsondernemers;

Bereikbaarheid Paleiskwartier

Het verbeteren van de bereikbaarheid van- en de doorstroming in het Paleiskwartier en de parkeergarage is nodig. Onder meer door aanpassingen aan de Magistratenlaan. Daar maken we nu eindelijk vaart mee.

File op de A2 en A59

Het dichtslibben van de A2 en de A59 is een zorg. Meer asfalt alleen is geen oplossing. De PvdA pleit voor lobby richting het rijk waarin ook gepleit wordt voor alternatieve vervoersoplossingen zoals Hoogwaardig openbaar vervoer en smart mobility (ICT-oplossingen). De inzet van de JADS (Jheronimus Academy of Data Science) kan daarbij kansen bieden.

Hoog Frequent Spoor en gevaarlijke stoffen

Het vervoer van gevaarlijke stoffen moet beperkt en het programma hoog frequent spoor moet voldoende rekening houden met omwonenden. De lobby vanuit de gemeente richting rijk en prorail treedt daar pro-actief in op.

- Een veilige stad die ondermijning aanpakt -

Burgemeester Jack Mikkers:

“Hoe geloofwaardig zijn we als overheid als we wel handhaven op een schutting die tien centimeter te hoog is en we een zogenaamde wijkkoning zijn gang laten gaan? Voor mij is de aanpak van de ondermijning een topprioriteit”

Je veilig voelen is een basisvoorwaarde. Het aantal misdrijven en het aantal woninginbraken is gedaald, maar het aantal geweldsdelicten is gestegen en dat baart zorgen. Nog zorgelijker is de ondermijnende criminaliteit in Den Bosch. Een miljoenenindustrie waarin de onder- en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Waar de drugshandelaar, de notaris en de elektricien bij betrokken zijn en grote groepen inwoners wegstaren of het zwijgen er toe doen. Gesloten culturen, kwetsbare wijken en kansarmoede zijn de beste voedingsbodem voor ondermijnende criminaliteit. Het gaat van generatie op generatie over.

De PvdA is niet voor pappen en nathouden. Nietsontziende criminelen moeten hard worden aangepakt. Tegelijkertijd is het van belang dat er aandacht is voor mensen die kwetsbaar zijn en dreigen af te glijden. Of voor mensen die hulp nodig hebben bij het kiezen van het juiste pad. Dat betekent dat we mensen kansen en perspectief moeten bieden. Zoals Youssef Noudri dat doet met Hambaken gym. Door met hen te sporten biedt hij kinderen en jongeren discipline en structuur en leert hij hen dat je door hard en veel te trainen en te leren succesvol kan zijn. Het juiste medicijn. Voorkomen is beter dan genezen. Dat betekent dat de PvdA kiest voor:

Herover de wijk: Bossche stadsmariniers

Daar waar sprake is van criminaliteit, intimidatie of ernstige overlast is stevig ingrijpen nodig. Bijvoorbeeld door het selectief toewijzen van woningen, het sluiten van drugspannen of grootscheepse controles op criminaliteit en/of fraude. Bij extreme overlast verhuizen de daders, niet de slachtoffers. De overheid moet terugkeren op die plekken waar onder- en bovenwereld zich vermengen. Ze zal in woord en daad moeten laten zien dat ze aanwezig is en een betrouwbare partner is voor buurtbewoners. We nemen een voorbeeld aan de Rotterdamse aanpak met stadsmariniers: superambtenaren, speciaal door het college van burgemeester en wethouders aangesteld om de hardnekkige veiligheidsproblemen in wijken op te lossen. Door een combinatie van het kennen van de wijk, daadkracht, samenwerking en doorbreken van de schotten.

Wij kiezen de kant van mensen die zich losmaken

Mensen die zich willen losmaken van criminele en illegale praktijken moeten worden geholpen die stap te zetten. Het vraagt om langdurig en goed onderhouden van contacten en om investeringen in kansen en perspectief voor buurtbewoners. Instanties en professionals moeten weer meer aanwezig en zichtbaar zijn. Naast 'stigmatisering' van ondermijnd gedrag, gaat het ook om 'beloning' van positieve voorbeelden. Rolmodellen uit de buurt kunnen helpen. Ook is meer aandacht nodig voor armoedebestrijding en schuldenproblematiek. Economische kwetsbaarheid maakt huishoudens gevoelig voor het criminele circuit.

Wijkplan risicowijken

Een plan van aanpak is nodig voor (delen) van buurten en wijken die dreigen af te glijden. In Den Bosch is een meer dan een kwart van de 75 buurten zwak. Dat is zorgelijk. Sociale problemen, criminaliteit en (on)veiligheid zijn hier aan de orde of liggen op de loer. De eerste

100 dagen van het nieuwe stadsbestuur betekent voor deze wijken één wijk, één plan (zie tevens hoofdstuk wonen).

Ondersteuning buurtprojecten

We ondersteuning van projecten in kwetsbare buurten en wijken die voorkomen dat kinderen en/of jongeren afglijden en hen perspectief bieden, zoals Hambaken Gym. In kwetsbare wijken is bovendien meer inzet van kinder- en jongerenwerk nodig.

Kennisdeling instanties

We moeten weten wat er achter de voordeuren in kwetsbare wijken speelt en leeft. Kinderen en jongeren die dreigen af te glijden moeten in beeld zijn. Zodat zij de juiste hulp en begeleiding krijgen in het gezin, op school of op straat. Dat vergt een goede samenwerking van overheid, onderwijs en (zorg) instellingen.

Aanpak 'enge' delen van de buurt

Een veilige woonomgeving betekent ook aandacht voor praktische zaken als goede verlichting en het afsluiten van brandgangen. De boel moet op orde. Kleine zaken als onvoldoende prullenbakken, het laten liggen van vuil en rommel, woekerend onkruid doen er toe. We moeten in woord en daad laten zien dat we ons om de wijken bekommeren.

Stop huiselijk geweld, loverboys en digitale gevaren

Er moet stevig worden ingezet op de aanpak van huiselijk geweld. Een goede opvang van mensen die daarvoor vluchten is belangrijk net als een goede begeleiding van slachtoffers en hun gezinnen. Ook moet er meer voorlichting komen op bijvoorbeeld scholen over loverboys en de gevaren van de digitale wereld. Onze kinderen groeien op in een wereld die hun ouders vaak niet volledig kennen. Dat vraagt om meer aandacht dan we nu gewoon zijn.

Reguleren wietteelt

Wij zijn voor het experimenteren met het reguleren en legaliseren van wietteelt. Den Bosch sluit zich aan bij de andere grote steden in Brabant die hiermee aan de slag willen.

- Financiën: wie zal dat betalen? –

Met betrekking tot de gemeentelijke financiën wil de PvdA sterk én solidair beleid. De begroting moet keurig sluitend zijn, we leven niet op kosten van toekomstige generaties.

De lokale lasten in onze stad zijn laag en dat is prettig. Wel schieten een aantal partijen door: dat we op twee steden na de laagste OZB voor mensen met een woning hebben is prachtig maar we hoeven niet de allerlaagste lasten te hebben. Immers: op het lijstje steden met het minste kinderen in armoede en de kortste wachtlijsten voor een woning willen we óók goed scoren. De OZB stijgt daarom mee met de inflatie zodat we rekening houden met de loon- en prijsontwikkeling.

Wij houden vast aan ruim kwijtscheldingsbeleid voor mensen die kampen met armoede en schulden, ook voor de hondenbelasting die een doelbelasting wordt. De toeristenbelasting verhogen we eerlijk, we hanteren voortaan een tarief van 5 procent per overnachting net zoals men in bijvoorbeeld Utrecht gewoon is.

De middelen die onze stad ontvangt voor bijvoorbeeld de zorg en het sociaal domein besteden we ook daadwerkelijk aan deze zaken. Er mag geen zorggeld weglekken naar andere posten op de begroting.

We kijken kritisch naar een aantal grote projecten in het structuurfonds of schrappen deze. Voor de bekostiging van bouw- en exploitatie van het Sint Jansmuseum zien wij geen rol weggelegd voor de gemeente. Een nieuw zwembad in west is alleen wenselijk en realiseerbaar als we op bouw en exploitatie geen enorme incidentele en structurele kosten mogen verwachten.

Ook houden we een aantal gemeentelijke programma's kritisch tegen het licht. Op bijvoorbeeld representatie van het college, de inzet van citymarketing, het te ongericht invoeren van cameratoezicht en de kosten voor regionale infrastructuur zijn besparing mogelijk.